

Nr 1

Allmänna beredningsutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner dels om skyndsam utredning rörande åtgärder mot ungdomsbrottsligheten och dels om en utredning angående samordning av de samhällseliga stödformer och åtgärder, som syftar till en lösning av barna- och ungdomsproblemen på längre sikt.

I de likalydande motionerna I: 4 av fru *Svenson m. fl.* och II: 4 av herr *Gustafsson* i Mem *m. fl.* hemställas, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om en skyndsam utredning enligt de i motionerna angivna riktlinjerna. I de likalydande motionerna I: 349 av herr *Ohlsson, Ebbe, m. fl.* och II: 426 av herr *Nyhage m. fl.* yrkas, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om tillsättande av en utredning med uppgift att utarbeta förslag till samordning av de samhällseliga stödformer och åtgärder, som syftar till en lösning av barna- och ungdomsproblemen på längre sikt, varvid särskilt bör beaktas familjens, skolans och de fria ungdomsorganisationernas centrala ställning i det ungdomsfostrande arbetet, ävensom överse vilka aktivitetsskapande åtgärder bland barn och ungdom som bör erhålla stöd av det allmänna och överväga under vilka tekniska och administrativa former sådant stöd bör utgå. Motionerna har hänvisats till allmänna beredningsutskottet, som upptagit dem till samtidig behandling.

I motionerna I: 4 och II: 4 framhålles bl. a. att fjolårets riksdag ingående behandlade den ökande ungdomsbrottsligheten. Den fria spriten har emellertid vållat ökade bekymmer och särskilt storstadsungdomens problem påkallar uppmärksamhet. Åtskilliga utredningar pågår men överblick av hela frågekomplexet är nödvändigt. Problemen måste angripas allsidigt och grundligt, om gedigna resultat skall nås. En hemlivets renässans måste eftersträvas och den sysslovilla ungdomen ges värdefulla fritidsintressen. Yrkesvägledningen bör utbyggas. Vidare bör rättsförfarandet organiseras så, att samhällets reaktion på begångna brott följer snabbare.

I motionerna I: 349 och II: 426 anföres bl. a., att vår tids ungdomar växer upp i ett samhälle, som genom landsbygdens avfolkning, industrialiseringen och kvinnornas utträde på arbetsmarknaden väsentligt avviker från föregående generationers. Familjelivets enhet har brutits. Familjens, förskolans, den obligatoriska skolans och organisationernas samverkan i uppfostringsarbetet bör studeras och diskuteras i ett sammanhang. En första förutsättning är emellertid nya riktlinjer för bostadspolitiken.

Den rådande splittringen illustreras av ett flertal betänkanden i närliggande frågor och därav att ungdomsfrågorna handlägges av ett flertal skilda departement. En enhetligare behandling bör eftersträvas. Samordning av den finansiella administrationen bör även utredas.

Utskottet. Utskottet behandlade vid 1956 års riksdag ett antal motioner beträffande vissa aktuella ungdoms- och uppfostringsfrågor samt om åtgärder för motverkande av ungdomsbrottsligheten m. m. I utlåtande över motionerna (nr 22) framhöll utskottet bl. a. att situationen vore sådan, att snabba och effektiva åtgärder mot ungdomsbrottsligheten erfordrades. Även anpassningsproblemen för ungdom i allmänhet borde noggrant uppmärksammas. Utskottet fann emellertid icke, att de i motionerna begärda utredningarna borde komma till stånd utan förordade, att Kungl. Maj:t skulle låta företaga en översyn och samordning av det omfattande utredningsmaterial beträffande förevarande frågor, som redan förelåg och som under den närmaste tiden vore att förvänta, i syfte att utröna vilka åtgärder man utan tidsutdräkt kunde vidtaga. De av frågorna berörda departementen borde i samråd låta verkställa denna översyn och samordning genom tillkallade experter. Även lekmannasynpunkterna borde härvid vara företrädda. Utskottets hemställan att riksdagen skulle giva Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört bifölls av riksdagen.

Vissa av de under förra året pågående utredningarna har slutförts och är föremål för remissbehandling. Detta är fallet med exempelvis strafflagberedningens förslag till skyddslag och barnavårdskommitténs huvudbetänkande angående ny barnavårdslag. Ytterligare utredningar, tillkallade under åberopande av bl. a. utskottets ovannämnda utlåtande, har även igångsatts, bland vilka i detta sammanhang främst kan nämnas 1956 års klientelundersökning rörande ungdomsbrottslingar med syfte att klarlägga orsakerna till kriminaliteten samt polisverksamhetsutredningen angående lämpliga åtgärder för att effektivisera polisens verksamhet för bekämpande av brottsligheten m. m. Genom barnavårdsnämnden i Stockholm pågår i samarbete med kriminalpolisen en utredning rörande bakgrunden till de s. k. nyårskravallerna. Vidare har arbetet med den av utskottet förordade översynen och samordningen nu påbörjats. Sålunda har chefen för justitiedepartementet kallat representanter för riksdagen samt för social-, inrikes-, kommunikations- och ecklesiastikdepartementen jämte ett antal experter till överläggningar. Programmet för dessa konferenser, vilka kommer att pågå under de närmaste månaderna med bl. a. föredragningar av särskilda experter, är mycket omfattande. Som exempel på frågor, vilka kan bli föremål för överväganden må nämnas spörsmål angående brottslingsklientelet, behandlingsformerna, nyårskravallerna, bilstölderna

och rattläsen, processtiden i brottmål, stöd till den förebyggande ungdomsvården — bl. a. för anskaffande av samlingslokaler, familjerådgivningen, bostadsförhållandena, arbetsmarknadens beredskap, vårdanordningarna och samordning av arbetet för återanpassning av ungdomar som omhändertagits för vård, frågor om ökade möjligheter till förebyggande åtgärder och tidigare ingripanden, effektivisering och utbyggnad av den polisiära verksamheten — exempelvis genom tillskapande av ungdomspolis och socialpolis samt förstärkning av den kriminologiska forskningens resurser. Ett stort antal frågor utöver de här antydda kommer även att behandlas och deltagarna i konferenserna har möjlighet att upptaga ytterligare spørsmål.

Av vad ovan anförts torde framgå att en omfattande verksamhet nu pågår för att söka klarlägga de djupare liggande orsakerna till missanpassning bland ungdomen och för att komma till rätta med de förhållanden som påverkar de ungas fostran. Härvid röner behovet av en samordning av åtgärderna på olika områden stor uppmärksamhet.

Med hänsyn till vad ovan anförts finner sig utskottet visserligen icke böra tillstyrka, att de i motionerna föreslagna särskilda utredningarna nu kommer till stånd, men vill hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att de likalydande motionerna I: 4 och II: 4 samt de lika lydande motionerna I: 349 och II: 426 överlämnas till de av chefen för justitiedepartementet sammankallade konferenserna för samordningsfrågor m. m.

Stockholm den 20 februari 1957

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Wolgast, Jonsson, John Wiktor, fru Wallentheim, herrar Andersson, Axel, Nyström, Jansson, Erik, Persson, Johan*, Strandler, Arrhén, Ståhle, Lundström och fru Nilsson*;

från andra kammaren: fru Eriksson i Stockholm, herr Hammar, fru Svedberg, herrar Dickson, Bark, Andersson i Björkäng, Engkvist, Östrand, fröken Wallerius, herrar Carlsson i Huskvarna, Kilsmo och Svensson i Kungälv.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.